

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

Nr. 06/6052 din 26 septembrie 2022

La CJ-04 nr. 138 din 12 septembrie 2022

**Doamnei Olesia STAMATE,
Președinte al Comisiei juridice,
numiri și imunități a Parlamentului
Republicii Moldova**

Stimată Doamnă Președinte,

Autoritatea Națională de Integritate (*în continuare Autoritatea sau ANI*) are onoarea să Vă salute și urmare a recepționării solicitării Comisiei juridice, numiri și imunități de a prezenta informațiilor ample pe domeniile enunțate, punctat, Vă comunică următoarele:

- Organizarea și funcționarea ANI privind controlul averilor și al intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor pentru perioada anilor 2019-2022, inclusiv pe categoriile de subiecți ai declarării (numărul de declarații depuse/sesizate, numărul de controale inițiate din oficiu/sesizare/autosesizare, numărul petițiilor depuse, inclusiv anonime, numărul refuzurilor în inițierea controlului și temeiul refuzului, contestarea actelor de constatare și rezultatele contestării, etc.);*

În perioada anul 2019 – Semestrul I al anului 2022, ANI a înregistrat următoarele rezultate conform indicatorilor solicitați:

Conform datelor prezentate de către I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” în Sistemul informațional automatizat „e-Integritate” au fost înregistrate următoarele date statistice cu referire la depunerea declarațiilor de avere și interese personale (DAIP), prin care se atestă o mică majorare a numărului total al DAIP și micșorare a numărului lor rectificare:

	Denumirea indicatorului	Semestrul I, 2022	Anul 2021	Anul 2020	Anul 2019
1.	Declarații total depuse	65 583	65 232	65 192	57 972
2.	Declarații repetitive	4 945	6 052	5 148	4 313

Subsecvent, potrivit informațiilor din Sistemului informațional „e-Management” au fost înregistrate următoarele date cu referire la numărul de petiții înregistrate la ANI și transmise spre verificare prealabilă inspectorilor de integritate, inclusiv anonime și finalitatea examinării acestora în cadrul procedurilor de control:

Denumirea indicatorului		Semestrul I, 2022	Anul 2021	Anul 2020	Anul 2019
1.	Petiții transmise inspectorilor	344	1341	752	453
2.	Procese verbale de refuz	262	897	352	152
3.	Procese-verbale de inițiere	82	404	400	301
4.	Acte de constatare a încălcării	138	216	210	94
5.	Acte de clasare a controlului	144	217	137	53
Numărul de controale inițiate în perioada 2019 – Sem. I 2022					
2019	Nr. 06/6052 din 26 septembrie 2022 La CJ-04 nr. 138 din 12 septembrie 2022				
301 inițiere					
2020	125 – avere				
400 inițiere	156 - conflict de interese 114 – incompatibilități 5 – restricție/limitări				
2021	107 – avere (1 – deputat, 12 – judecător, 24 – procurori, 5 – secretari de stat, 1 – ambasador, 1 – președinte de raion, 3 – alți demnitari, 1 - membru al Comisiei de licențiere în profesia de avocat, 31 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 12 - primari, 9 - conducător al organizației publice, 7 - consilieri)				
404 inițiere	200 - conflict de interese (1 - judecător, 1 – ministru, 5 – președinte/vicepreședinte de raion, 1 – alți demnitari, 1 - membru al Comisiei de licențiere în profesia de avocat, 56 – primari, 18 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 76 conducători ai organizațiilor publice, 41 - consilieri) 93 – incompatibilități (1 – președinte, 8 - deputați, 1 – secretar de stat, 3 – președinte/vicepreședinte de raion, 1 – alți demnitari, 40 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 14 – primari, 4 - conducător al organizației publice, 21 - consilieri) 4 – restricție/limitări (4 – funcționari publici, inclusiv cu statut special)				
Sem. I 2022	24 – avere (1 – deputat, 1 – judecător, 1 – procuror, 14 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 3 primari, 1 conducător al organizației publice, 3 consilieri)				
82 inițiere	43 - conflict de interese (2 – membri CSM, 14 – primari, 17 conducători ai organizațiilor publice, 10 consilieri) 13 – incompatibilități (3 – procurori, 5 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 1 – primar, 4 - consilieri)				

	2 – restricție/limitări (2 – funcționari publici, inclusiv cu statut special)
Numărul de refuzuri în inițierea controlului în perioada 2019 – Sem. I 2022	
2019	
152 refuz	
2020	174 – avere 90 - conflict de interese
352 refuz	77 – incompatibilități 11 – restricție/limitări
2021	473 – avere (11 – deputați, 99 – judecători, 3 – membri CSM/CSP, 109 – procurori, 5 – miniștri/viceministri, 6 – secretari de stat, 8 – președinte/vicepreședinte de raion, 10 – membri al Comisiei de licențiere în profesia de avocat/notar, 9 – alți demnitari, 84 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 32 - primari, 27 - conducător al organizației publice, 70 – consilieri) 291 - conflict de interese (1 – Președinte, 6 – judecători, 3 – membri CSM, 2 – procurori, 1 - miniștri/viceministri, 3 – secretari de stat, 5 – președinte/vicepreședinte de raion, 3 – alți demnitari, 1 - membru al Consiliului de Integritate, 74 – primari, 54 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 59 - conducători ai organizațiilor publice, 78 - consilieri, 1 – alte persoane) 105 – incompatibilități (3 - deputați, 1 – judecător, 2 – procurori, 3 – secretari de stat, 7 – președinte/vicepreședinte de raion, 2 – alți demnitari, 34 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 11 – primari, 12 - conducător al organizației publice, 29 – consilieri, 1 – alte persoane) 28 – restricție/limitări (1 – deputat, 1 – procuror, 1 – secretar de stat, 2 – alți demnitari, 2 – primari, 11 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 9 - conducători ai organizației publice, 1 – alte persoane)
Sem. I 2022	96 – avere (1 – ministru, 6 – judecători, 6 – procurori, 1 – demnitar, 1 - persoană din cabinetul unei persoanei cu funcții de demnitate publică, 3 – președinți de raion, 13 – primari, 16 - conducători ai organizațiilor publice, inclusiv adjuncți, 34 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 15 – consilieri) 135 - conflict de interese (1 – deputat, 1 – procuror, 1 – ministru, 4 – judecători, 1 – demnitar, 3 – membri CEC, 40 - primari, 40 - conducători ai organizațiilor publice, inclusiv adjuncți, 14 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 30 – consilieri) 26 – incompatibilități (1 – deputat, 1 – judecător, 1 – procuror, 1 – membru CEC, 1 – președinte de raion, 5 - conducători ai organizațiilor publice, 9 – funcționari publici, inclusiv cu statut special, 3 – primari, 4 - consilieri) 5 – restricții (1 – demnitar, 4 - funcționari publici, inclusiv cu statut special)
262 refuz	

Temeiurile emiterii proceselor-verbale de refuz în inițierea controalelor sunt lipsa aparenței/bănuielii de încălcare; expirarea termenului de 3 ani de la apariția situației de conflict, incompatibilitate, restricție sau limitare; în privința subiectului declarării anterior s-a emis un Act de constatare; sesizarea nu corespunde cerințelor stabilite de Codul Administrativ, iar petiționarul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de către inspectorul de integritate; decesul subiectului declarării.

Numărul mare de refuzuri în privința judecătorilor și procurorilor este generat de conținutul sesizărilor formulate în baza investigațiilor jurnalistice. În investigații nu se prezintă informații noi, ci doar se transcriu datele introduse de subiecți în declarațiile depuse (declarații care au fost verificate anterior de inspectorii de integritate în baza ordinului emis de Autoritate). Numărul mare de refuzuri în privința aleșilor locali și directorilor de grădinițe și gimnazii este generat de sesizările neîntemeiate formulate de către petiționarii din localitățile în care aceștia activează.

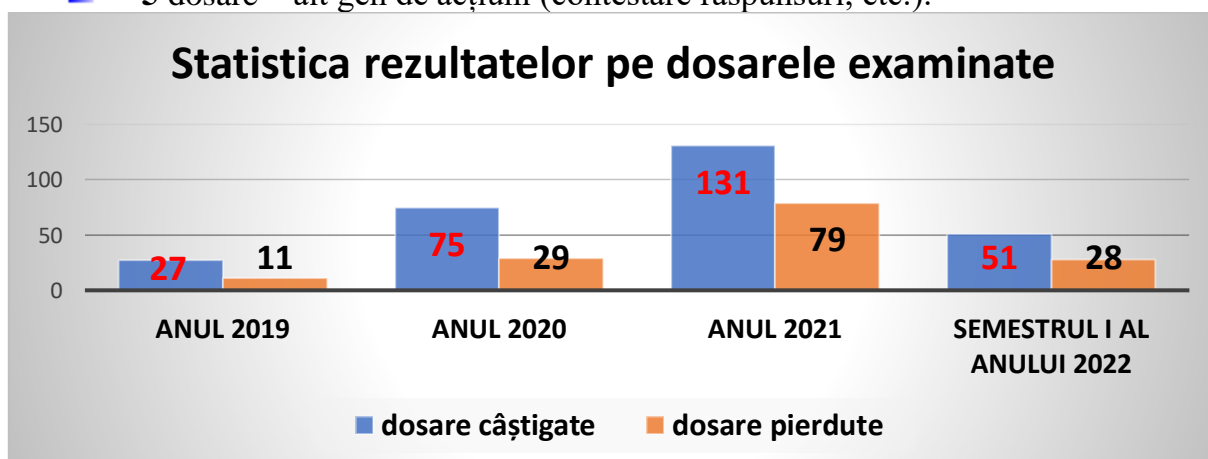
După intrarea în vigoare a Legii nr. 130/2021 *pentru modificarea unor acte normative*, controlul din oficiu poate fi inițiat în baza informațiilor publice sau a unor sesizări anonime.

În perioada 29.10.2021 – 30.06.2022 în adresa Autorității Naționale de Integritate au parvenit **21** de sesizări anonime. În rezultatul examinării conținutului acestora, s-au formulat **12** sesizări din oficiu, care au fost repartizate aleatoriu, spre verificare prealabilă, prin intermediul Sistemul informațional automatizat „e-Integritate”.

Total dosare pe rolul instanțelor de judecată, în perioada de raportare – **442 dosare**, din care:

■ **358** dosare – contestarea actelor de constatare al inspectorului de integritate, ce includ:

- **39** - privind regimul juridic al averii și a intereselor personale;
- **228** – privind regimul juridic al conflictului de interese;
- **86** – privind regimul juridic al incompatibilităților;
- **5** - privind regimul juridic al restricțiilor și limitărilor.
- **13** dosare – nulitatea actelor emise în situații de conflict de interese;
- **21** dosare – confiscarea averii;
- **6** dosare – încetarea mandatului de primar;
- **8** dosare – contestarea refuzului în inițierea controlului;
- **3** dosare – contestarea procesului-verbal de inițiere a controlului;
- **10** dosare – litigii de muncă;
- **4** dosare – contestarea de către ANI a deciziilor emise de alte instituții.
- **1** dosar – contestarea legalității comunicatului de presă ANI;
- **6** dosare – intervenient accesoriu;
- **5** dosare – contestarea actelor administrative ANI;
- **2** dosar – referitor la actele de constatare;
- **5** dosare – alt gen de acțiuni (contestare răspunsuri, etc.).

2. *Situația privind respectarea de către inspectorii de integritate a Metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, și cazurile de răspundere disciplinară a inspectorilor de integritate;*

Potrivit art. 23, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 132/2016, constituie abatere disciplinară, care se examinează de către Colegiul disciplinar:

- îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu de către inspectorul de serviciu.
- nerespectarea programului de muncă, inclusiv absența sau întârzierea nemotivată la serviciu ori plecarea înainte de termenul stabilit în program, admisă în mod repetat;
- nerespectarea cerințelor privind păstrarea secretului de stat sau a confidențialității informațiilor de care inspectorul de integritate ia cunoștință în exercițiul funcției;
- imixtiunea în activitatea unui alt inspector de integritate sau admiterea oricăror influențe necorespunzătoare asupra unei autorități, instituții sau a unor funcționari pentru soluționarea oricărei probleme;
- încălcarea prevederilor art. 21 alin. (3);
- atitudinea nedemnă, manifestările sau modul de viață care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale, prestigiului Autorității sau care încalcă normele de conduită și de etică.

Conform pct. 1, pct. 13 și pct. 14 din Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor (în continuare - Metodologie), aprobată prin Ordinul ANI nr. 9 din 14.02.2022 cu modificările ulterioare (Ordinul ANI nr. 15 din 04.03.2022 și nr. 38 din 30.08.2022), a fost elaborată în baza prevederilor articolului 7 alineat (3) litera h) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și alte acte normative care reglementează competențele Autorității Naționale de Integritate. Inspectorul de integritate este responsabil de legalitatea acțiunilor realizate în cadrul procedurilor de verificare și control, precum și de calitatea controalelor efectuate și a actelor emise. Inspectorul de integritate poartă răspundere **disciplinară**, contravențională, civilă sau penală, în conformitate cu legislația, pentru încălcările prevederilor actelor normative admise în exercitarea atribuțiilor funcției.

În anul 2019 și 2021 nu au fost înregistrate cazuri de sancționare a inspectorilor de integritate pentru abateri disciplinare.

În anul 2020 un inspector de integritate a fost sancționat cu „mustrare” pentru îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu, iar în anul curent (2022) - doi inspectorii de integritate au fost sancționați cu „mustrare” pentru îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.

La moment, Colegiul disciplinar a finalizat ancheta de serviciu în privința unui alt inspector, cu propunerea de aplicare a sancțiunii „avertisment”, care urmează a fi aplicată la revenirea acestuia din concediul medical.

3. *Situația privind generalizarea practicii inspectorilor de integritate de verificare și control, și măsurile întreprinse pentru unificarea acestora;*

Conform prevederilor Legii nr. 130/2021 pentru modificarea unor acte normative, Vicepreședintele Autorității monitorizează inspectorii de integritate privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu, de asemenea supraveghează modul în care inspectorii

de integritate respectă metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată de președintele Autorității, precum și generalizează practica inspectorilor de integritate de verificare și control, întreprinde măsuri privind unificarea acesteia.

Urmare a activităților de monitorizare și generalizare a practicii, Vicepreședintele ANI a modificat Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Totodată, în 17 cazuri a sesizat Colegiul disciplinar, care urmează să se expună.

Subsecvent, cu suportul partenerilor de dezvoltare în cadrul Proiectului Uniunii Europene și a Guvernului German „Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova” - (GIZ), urmează a fi revizuită, până la finele anului curent, Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, care va conține și capitolul privind generalizarea practicii inspectorilor de integritate de verificare și control, și măsurile întreprinse pentru unificarea acesteia.

4. *Situația privind aplicarea noilor prevederi pentru declararea de către subiecți a valorii reale a bunurilor imobile sau mobile dobândite după 1 ianuarie 2018;*

Începând cu 01.01.2022, a fost asigurată dezvoltarea, testarea și punerea în producție a Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” cu secțiuni noi și condiții logice.

Aceste modificări au stârnit un val de emoții în rândul subiecților declarării, însă, urmare a avizării și înregistrării la Ministerul Justiției, publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Regulamentului privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică, precum și a instruirilor organizate și desfășurate, consultanțelor acordate, s-a atestat un grad înalt de responsabilizare a subiecților declarării la completarea declarațiilor conform noilor rigori.

De menționat că, modificările adoptate, care au intrat în vigoare prin Legea nr. 96/2022 pentru modificarea unor acte normative, au exclus interpretările eronate admise de unii subiecți.

5. *Acțiunile întreprinse de către ANI în implementarea Legii nr. 66/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Legii nr. 130/2021 pentru modificarea unor acte normative, a Legii nr. 96/2022 pentru modificarea unor acte normative, a Hotărârii Parlamentului nr. 175/2022 cu privire la Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate pentru anul 2021, precum și actele normative interne adoptate (în copii sau link-uri);*

În conformitate cu prevederile Legii nr. 66/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare, s-a completat cu articolul 326¹ „Exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese”. Până în prezent inspectorii de integritate au sesizat Procuratura Generală în 2 cazuri, având bănuiala rezonabilă privind încălcarea acestei prevederi. În ambele cazuri au fost emise ordonanțe de neîncepere a urmăririi penale.

Totodată, prin Legea nr. 66/2018 s-a modificat Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările și completările ulterioare, în partea ce ține de art. 313⁴ „Încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică” și Codul s-a completat cu articolele 313⁵ „Neluarea măsurilor privind executarea prevederilor Legii privind declararea averii și a intereselor personale” și art. 313⁶ „Încălcarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea în sectorul privat al agenților publici (pantufraj)”. Contravențiile prevăzute la art. 313², 313⁴–313⁶ se constată de către Autoritatea Națională de Integritate.

În perioada de referință, anul 2019 – Semestrul I, 2022 inspectorii de integritate au constatat:

N/ord.	Încălcări ale prevederilor Codului Contravențional stabilite:	Nr. Proces-verbale întocmite
1.	art. 330² „Încălcarea regulilor de declarare a averii și intereselor personale”	304
2.	art. 313² „Nedeclararea sau nesoluționarea conflictului de interese”	60
3.	art. 313⁴ „Încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică”	26
4.	art. 319 „Împiedicarea activității Autorității Naționale de Integritate”	11
5.	art. 313⁵ „Neluarea măsurilor privind executarea prevederilor Legii privind declararea averii și a intereselor personale”	0
6.	art. 313⁶ „Încălcarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea în sectorul privat al agenților publici (pantufraj)”	0
Total		401

Suma totală a amenziilor aplicate a fost de **1 002 000 lei** (un milion și 2 mii).

În vederea implementării Legii nr. 130/2021 *pentru modificarea unor acte normative*, la 23.11.2021, 15.12.2021 și 29.12.2021 Autoritatea Națională de Integritate intervenit repetat către Ministerul Justiției cu solicitarea de a urgenta expertiza juridică a proiectului modificat al Regulamentului privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică. Modificările incluse în proiectul Regulamentului erau impuse, deoarece s-a intervenit substanțial în Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*, inclusiv în blancheta declarației de avere și interese personale, care trebuia dezvoltată și integrată în Sistemul informațional automatizat „e-Integritate”, pentru a permite subiecților declarării să-și onoreze obligația de depunere a declarațiilor în format nou, inclusiv declararea bunurilor la valoarea lor de piață, serviciilor procurate

pe parcursul anului și a bunurilor virtuale, fapt care, la finele anului 2021 a fost realizat și testat.

Pe cale de consecință, la 18 februarie 2022, Regulamentul enunțat a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, intrând în vigoare de la data publicării și plasat pe pagina web ANI (link <https://ani.md/sites/default/files/Metodologia%20control.pdf>).

În paralel, în perioada ianuarie-martie 2022 au fost organizate **72** instruirii pentru **6 867** subiecți, au fost acordate consultanțe telefonice, inclusiv la Linia instituțională de informare la peste **3 mii** de apeluri, precum și angajații au fost antrenați în muncă suplimentară în zilele de repaus 19, 20, 26 și 27 martie 2022 în vederea susținerii și consultării subiecților declarării.

Conform modificărilor legislative operate prin Legea nr. 130/2021 (intrată în vigoare la 29.10.2021), art. 27 din Legea nr. 132/2016, alin. (1) – alin. (3) conține următoarele prevederi cheie:

(1) Verificarea declarațiilor de avere și interese personale constă în verificarea depunerii în termen a declarațiilor de către subiecții declarării, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale.

(2) Verificarea declarațiilor de avere și interese personale este inițiată după expirarea termenului de depunere a declarațiilor. Declarațiile de avere și interese personale verificate anual sunt identificate aleatoriu, în funcție de factorii de risc, factorii de corupție, de vulnerabilitatea subiecților declarării și de criteriile aprobate de Consiliul de Integritate.

(3) Cel puțin 30% dintre declarațiile de avere și interese personale verificate în decursul unui an calendaristic vor viza Președintele țării, deputați, miniștri, secretari de stat, judecători, procurori, conducători ai instituțiilor/autorităților publice autonome.

Potrivit prevederilor legale menționate supra și în baza Hotărârii Consiliului de Integritate nr. 17 din 05.07.2022 privind aprobarea criteriilor potrivit cărora vor fi selectate și verificate declarațiile de avere și interese personale, vicepreședintele ANI a emis Ordinul nr. 35 din 13.07.2022 cu privire la controlul din oficiu a declarațiilor anuale de avere și interese personale depuse pentru anul 2021, conform căruia se prioritizează, pentru control obligatoriu, din oficiu, declarațiile anuale de avere și interese personale, depuse pentru anul 2021, de către următoarele categorii de subiecți ai declarării averii și intereselor personale:

- Persoanele cu funcții de demnitate publică;
- Conducătorii autorităților administrative centrale;
- Conducătorii organizațiilor, instituțiilor și structurilor din subordinea ministerelor;
- 25%, selectate în mod aleatoriu, din numărul total de declarații anuale de avere și interese personale, depuse pentru anul 2021, de către funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special ai: Centrului Național Anticorupție, Băncii Naționale a Moldovei, Agenției Achiziții Publice, Agenției pentru Supraveghere Tehnică, Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, Comisiei Electorale Centrală, Serviciului Fiscal de Stat.

În perioada august-septembrie 2022, prin intermediul Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”, au fost distribuite aleatoriu inspectorilor de integritate circa **1 000** de declarații de avere și interese personale, depuse pentru anul 2021;

Până la data de 16.09.2022, inspectorii de integritate au finalizat verificarea a **186** de declarații de avere și interese personale anuale depuse pentru 2021, în acest sens fiind emise **186** de procese-verbale, din care **180** – privind lipsa încălcărilor depistate și **6** sesizări din oficiu privind efectuarea controlului averii și al intereselor personale, regimurilor juridice ale conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. În cadrul celor șase sesizări din oficiu sunt vizați: **2** actuali deputați în Parlamentul Republicii Moldova (ambii controlul averii și intereselor personale), **2** Procurori (un control al averii și al intereselor personale și un control al regimului juridic al incompatibilităților, **1** Membru al Curții de Conturi (controlul averii și intereselor personale) și **1** Ex-Ministru (control al regimului juridic al incompatibilităților). Toate sesizările menționate se află la etapa de Verificare prealabilă.

Publicarea proceselor-verbale privind rezultatele controlului declarațiilor de avere și interese personale sunt publicate pe pagina web ANI, la fel, fiind prevăzută în Legea nr. 130/2021. (link <https://ani.md/ro/node/2632>).

Până la finele anului 2022, urmează a fi executat în totalitate Ordinul ANI enunțat.

În vederea executării acțiunii „Asigurarea auditului sistemului informațional automatizat „e-Integritate””, stabilită la pct. 10, Prioritatea III. 2 - Eficiența justiției și a autorităților anticorupție, Pilonul III - Justiția și autoritățile anticorupție din Planul de acțiuni (anexa nr. 2), aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 241/2021 privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 56/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2020 și Hotărârea Parlamentului nr. 175 din 01.07.2022 cu privire la Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate pentru anul 2021, au fost realizate următoarele măsuri.

- 1) La 14.04.2021 Au fost înaintate solicitări de cooperare Agenției de Guvernare Electronică și Biroului Băncii Mondiale în Moldova în vederea realizării auditului Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”, preconizat în anul curent.
- 2) La 05.05.2022 fost înaintat un demers Agenției de Guvernare Electronică și Biroului Băncii Mondiale în Moldova cu privire la necesitatea evaluării minuțioase, în vederea îmbunătățirii, a funcționalului de repartizare automatizată și aleatorie în cadrul auditului Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”, preconizat în anul curent.
- 3) La 29.06.2022 a fost examinat și agreeat proiectul documentului „Sistemul informatic e-Integritate. Evaluarea calității. Termeni de referință”, prezentat de reprezentantul Băncii Mondiale.
- 4) La 12.08.2022 fost recepționat mesajul reprezentantului Băncii Mondiale privind derularea procedurii de selectare a companiei pentru evaluarea SIA „e-Integritate”, cu solicitarea elaborării unui proiect de Dispoziție a conducerii ANI cu privire la efectuarea auditului, care va fi completat cu datele companiei selectate și componența nominală a echipei de audit.
- 5) La 18.08.2022 fost elaborat și prezentat spre coordonare reprezentantului Băncii Mondiale proiectul de Dispoziției ANI Cu privire la efectuarea misiunii de audit extern al Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”.
- 6) La 23.08.2022 a fost desfășurată o ședință comună on-line cu participarea reprezentanților ANI, Băncii Mondiale, companiei de audit selectate (OMEGA TRUST

SRL, România) și UNDP Moldova, cu subiectul organizării activității de evaluare a SIA „e-Integritate”.

7) La 29.08.2022 fost recepționată prima solicitare a echipei de audit cu privire la prezentarea informațiilor și materialelor necesare efectuării procedurii de audit a SIA „e-Integritate”.

8) La 30.08.2022 fost definitivată și prezentată reprezentantului Băncii Mondiale, spre informare și inițiere a Procedurii de audit, Dispoziția ANI nr.9-d din 30.08.2022 Cu privire la efectuarea misiunii de audit extern al Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”.

9) În temeiul Dispoziției ANI nr.9-d din 30.08.2022, au fost remise la 05.09.2022 demersuri către IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în calitate de administrator tehnic al SIA „e-Integritate”, privind asigurarea următoarelor facilități necesare testării funcționale și de performanță a SIA „e-Integritate”:

- mediile pe care se vor efectua testările (funcțională și performanță);
- conturi de utilizator de test, cel puțin 5 pentru fiecare rol al aplicației, pentru fiecare mediu în parte, dacă sunt mai multe medii;

- o mașină virtuală cu specificații tehnice minime predefinite;

10) Urmare solicitărilor echipei de audit, ANI a prezentat următoarele materiale și facilități tehnice:

- Caietul de sarcini de dezvoltare a SIA „e-Integritate”, Caietul de sarcini la prima actualizare inclusiv cu dezvoltarea registrului interdicțiilor (2018) (26.08.2022);

- Caietul de sarcini pentru ajustarea SIA „e-Integritate” (2019) și documentele tehnice rezultate (05.09.2022);

- Documente tehnice privind dezvoltările SIA „e-Integritate” realizate în anii 2020, 2021 și administrarea tehnică în an.2022 (09.09.2022);

- Planul de continuitate aferent SIA „e-Integritate” (2022), elaborat de IP „STISC” (13.09.2022);

- Rechizitele de acces la conturile de utilizator cu rol „operator_resurse_umane” pentru mediul de test „temp-colector.ani.md”, respectiv la mediul de test „temp-portal-declaratii.ani.md” (rol – utilizator anonim), furnizate de IP „STISC” (19.09.2022);

- Lista utilizatorilor din cadrul ANI, cu diverse roluri de utilizator, pentru organizarea interviurilor/ chestionarelor de evaluare (21.09.2022);

- Chestionarele privind satisfacția de utilizare a SIA „e-Integritate”, completate on-line de către angajații ANI, cu diverse roluri de utilizator (22-27.09.2022).

11) În temeiul Dispoziției ANI nr.9-d din 30.08.2022 și în baza demersurilor ANI, la solicitarea echipei de audit, IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” a furnizat :

- datele de contact ale persoanei responsabile din cadrul IP „STISC” cu competențe de mentenanță a SIA „e-Integritate” (07.09.2022);

- materiale informative la referitor la Modulul 1 – Revizuirea proceselor și măsurilor de guvernanta (Cererile de schimbare care au intervenit cu privire la SIA „e-Integritate”, extras din sistemul de ticketing cu tichetele aferente incidentelor/ problemelor apărute cu privire la SIA „e-Integritate” etc.) (09.09.2022);

- mediile de test pentru testările (funcțională și performanță): temp-declarant.ani.md, temp-portal-declaratii.ani.md, temp-colector.ani.md (15.09.2022);
- rechizitele de acces la mediul de test și mașina virtuală solicitată (19.09.2022);
- rechizitele de acces la conturile de utilizator cu rol de „subiect al declarării” pentru mediul de test - „temp-declarant.ani.md” (23.09.2022).

După finalizarea auditului, ANI va informa Parlamentul Republicii Moldova despre rezultatele acestuia.

În același timp, ANI se află la etapa de elaborare a dezvoltărilor SIA „e-Integritate” legate de generarea automatizată a Fișelor de repartizare și de redistribuire aleatorie către inspectorii de integritate.

6. *Expunerea punctului de vedere asupra problematicii existente cu care se confruntă ANI, în general, și inspectorii de integritate, în special, în aplicarea Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și prezentarea propunerilor argumentate pentru îmbunătățirea cadrului normativ de reglementare în domeniu.*

Problematicile identificate pe parcursul implementării legislației speciale ANI sunt:

1. Necesitatea excluderii și/sau ajustării normelor concurente, inclusiv în partea ce ține:
  - de aprobarea Regulamentului intern ANI de către Conducerea ANI și Consiliul de Integritate (Art. 12, alin. (7), lit. d¹) și art. 16, alin. (2) din Legea nr. 132/2016);
  - Autoritatea aplică orice măsuri de asigurare necesare și se adresează în instanța de judecată de la sediul Autorității în vederea încasării în folosul statului a valorii averii nejustificate sau a confiscării acesteia. Acțiunea respectivă se depune la Judecătoria Chișinău **în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv**. În cazul contestării actului prin care se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, Autoritatea **poate solicita confiscarea averii nejustificate în cadrul procedurilor de contestare a actului de constatare**. (Art. 34, alin. (4) și alin. (5) din Legea 132/2016;
2. Necesitatea completării Codului contravențional cu art. 313⁹, care va avea următorul cuprins: “*Nedeclararea în mod corespunzător a averii și a intereselor personale, prin introducerea de date incomplete sau eronate în declarația de avere și interese personale se sancționează cu amendă de la ___ la ___ de unități convenționale*” și art. 423³, după “art. 313², 313⁴, 313⁵, 313⁶,” se completează cu „313⁹”;
3. Stabilirea mecanismelor de punere în aplicare a efectelor proceselor-verbale cu privire la: constatarea aparenței de nedeclarare a tuturor bunurilor sau intereselor personale de către subiectul declarării ori de declarare eronată sau incompletă a acestora, prin plafonarea omisiunilor (Ex. de la 2 salarii medii pe economie a veniturilor sau averii nedeclarate);

4. Lipsa reglementărilor legale privind instituirea conducerii Inspectoratului de integritate (subdiviziune cu statut de Direcție generală) și Serviciului securitate, audit și control al integrității;
5. Lipsa garanțiilor sociale acordate prin lege funcționarului public cu statut special – inspector de integritate.

Subsidiar, ne angajăm, în termen de o săptămână, să prezentăm informația generalizată și toate propunerile argumentate pentru îmbunătățirea cadrului normativ de reglementare în domeniu.

Cu înalte considerațiuni,

Vicepreședinte

Lilian CHIȘCA